

ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ ТА ФІНАНСІВ

КАФЕДРА ГУМАНІТАРНИХ І СОЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**«МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ
СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН»**

Освітньо-професійна програма

Політологія

спеціальність – **052 Політологія**

галузь знань – **05 Соціальні та поведінкові науки**

освітній ступінь – **магістр**

Розробник:

ІЛЬЧЕНКО Алла,

доцент кафедри гуманітарних і соціальних
дисциплін, к.пед.н., доцент

Гарант ОПП:

НЕКРЯЧ Анастасія,

професор кафедри гуманітарних і
соціальних дисциплін, д.політ.н., професор

Назва навчальної дисципліни	Методика викладання у вищій школі Обов'язкова компонента ОПІ
Назва структурного підрозділу	кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін
Контактні дані розробників, залучених до викладання	Викладач: Ільченко Алла , к. пед. н., доцент, доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін Контакти: ауд. 454, навчальний корпус № 4 e-mail: alla.ilchenko@pdaa.edu.ua сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/ilchenko-alla-myhaylivna
Рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень
Спеціальність, спеціалізація	052 Політологія
Попередні умови для вивчення дисципліни	«Педагогіка та психологія вищої школи»

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: ознайомлення здобувачів вищої освіти з науково-методичними основами змісту та організації навчально-виховного процесу під час викладання соціально-політичних дисциплін у закладах освіти, формування умінь здійснювати педагогічну діяльність, впроваджувати сучасні освітні технології, основні методи та форми міжособистісної взаємодії суб'єктів навчальної діяльності.

Основні завдання навчальної дисципліни: обґрунтувати теоретико-методологічні засади навчально-виховного процесу в сучасних закладах освіти, його методичне та нормативне забезпечення; ознайомити з принципами, законами, закономірностями організації освітнього процесу, традиційними й інноваційними методами, прийомами, технологіями навчання та особливостями їх впровадження в процес викладання соціально-політичних дисциплін; навчити планувати, організовувати, аналізувати різноманітні види навчальних і позааудиторних занять, здійснювати пошук шляхів, прийомів, способів і засобів активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти; надати початковий досвід ведення науково-методичної роботи, дослідно-експериментальних форм педагогічної діяльності; формувати уміння і навички підготовки та проведення навчальних занять зі здобувачами освіти, які вивчають соціально-політичні дисципліни; розвиток педагогічної майстерності, креативного педагогічного мислення; формування загальної та педагогічної культури, гуманістичної спрямованості майбутньої діяльності.

Компетентності		Програмні результати навчання
Загальні	Фахові	
ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК05. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.	СК02. Спроможність здійснювати фахову педагогічну та/або науково-педагогічну діяльність у закладах освіти	ПР 10. Знати принципи організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, форми здійснення навчального процесу в сучасних умовах, його наукове, методичне та нормативне забезпечення. ПР 11. Володіти сучасними технологіями викладання суспільно-політичних дисциплін у закладах вищої освіти.

Методи навчання: словесні методи (лекція, розповідь-пояснення, бесіда проблемно-пошукового характеру, діалог); наочні методи (ілюстрування), практичні методи (робота з навчально-методичною літературою); методи формування пізнавальних інтересів (створення

ситуації інтересу, навчальні дискусії, метод використання життєвого досвіду, проектування професійних ситуацій); методи стимулювання, мотивації й обов'язку (роз'яснення мети навчального предмета, висування вимог до вивчення предмета, оперативний контроль), інтерактивні методи (робота в групах, мозковий штурм, ділова гра); комп'ютерні і мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій, дистанційне навчання в системі Moodle, Google Meet).

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	денна форма (052 Політ_мд_2022)			
	усього	у тому числі		
л		с	с.р.	
Тема 1. Предмет і завдання методики викладання соціально-політичних дисциплін.	12	2	2	8
Тема 2. Політична освіта в сучасному суспільстві.	12	-	2	10
Тема 3. Професійно-педагогічні компетентності та педагогічна майстерність викладача соціально-політичних дисциплін.	14	2	4	8
Тема 4. Загальні дидактичні основи процесу викладання соціально-політичних дисциплін.	14	2	4	8
Тема 5. Технології навчання соціально-політичних дисциплін.	14	2	4	8
Тема 6. Методика підготовки та проведення лекційних занять.	14	2	2	10
Тема 7. Методика підготовки та проведення семінарських та практичних занять.	14	2	2	10
Тема 8. Методика організації самостійної підготовки здобувачів освіти із соціально-політичних дисциплін.	14	2	2	10
Тема 9. Методика проведення контролю і оцінювання знань здобувачів освіти.	12	2	2	8
Усього годин	120	16	24	80

Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю
<p>ПР 10. Знати принципи організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, форми здійснення навчального процесу в сучасних умовах, його наукове, методичне та нормативне забезпечення.</p> <p>ПР 11. Володіти сучасними технологіями викладання суспільно-політичних дисциплін у закладах вищої освіти.</p>	<p>поточний контроль: опитування, участь у дискусіях, тестування, перевірка завдань самостійної роботи: перевірка виконання завдань з теми, заслуховування реферативних доповідей з мультимедійними презентаціями; семестровий контроль: екзамен.</p>

Критерії успішного опанування програмних результатів навчання

Програмні результати навчання	Відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	Пороговий рівень оцінок, балів	
		максимальний	мінімальний
ПРН10	50	50	30
ПРН11	50	50	30
Разом	100	100	60

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання.

Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль оволодіння компетентностями та підсумкова оцінка рівня досягнення програмних результатів навчання.

Програмні результати навчання	Форма контролю											
	Опитування, участь у дискусіях		Тестування		Самостійна робота				Екзамен		Разом	
					Виконання завдань з теми		Реферат, презентація					
	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
ПРН 10	10	16	5	9	5	9	4	6	6	10	30	50
ПРН 11	10	16	5	9	5	9	4	6	6	10	30	50
Разом	20	32	10	18	10	18	8	12	12	20	60	100

Форми поточного контролю знань здобувачів вищої освіти:

- опитування, участь у дискусіях: 0 – 4 бали;
- тестування: 0 – 18 балів;

Самостійна робота:

- виконання завдання з теми: 0 – 2 бали;
- підготовка реферату, доповіді: 0-12 балів (0 – 6 балів – реферат з доповіддю, 0 – 6 балів - мультимедійна презентація).

Форма семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти згідно з робочим та навчальним планом є:

- екзамен – 0 – 20 балів.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни (052 Політ_мд_2022)

Назва теми	Форми оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти				Екзамен	Разом
	Опитування, участь у дискусіях	Тестування	Самостійна робота			
			Виконання завдань з теми	Реферат, презентація		
Тема 1. Предмет і завдання методики викладання соціально-політичних дисциплін.	4		2			6
Тема 2. Політична освіта в сучасному суспільстві.	-		2			2

Тема 3. Професійно-педагогічні компетентності та педагогічна майстерність викладача соціально-політичних дисциплін.	4		2			6
Тема 4. Загальні дидактичні основи процесу викладання соціально-політичних дисциплін.	4		2			6
Тема 5. Технології навчання соціально-політичних дисциплін.	4		2			6
Тема 6. Методика підготовки та проведення лекційних занять.	4		2			6
Тема 7. Методика підготовки та проведення семінарських та практичних занять.	4		2			6
Тема 8. Методика організації самостійної підготовки здобувачів освіти із соціально-політичних дисциплін.	4		2			6
Тема 9. Методика проведення контролю і оцінювання знань здобувачів освіти.	4	18	2			24
Реферат, презентація	-	-	-	6	6	12
Екзамен						20
Разом	32	18	18	12	20	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

СУМА БАЛІВ ЗА 100 – БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	ОЦІНКА ЄКТС	ОЦІНКА ЗА 4 - БАЛЬНОЮ
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно
1-34	F	

Трудомісткість

Загальна кількість годин – 120.

Кількість кредитів – 4.

Форма семестрового контролю – екзамен.

Політика навчальної дисципліни

Відвідування занять є обов'язковим. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо здобувач вищої освіти пропустив заняття, він зобов'язаний відпрацювати його й виконати завдання згідно методичних рекомендацій до семінарських занять та самостійної роботи.

Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування.

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: <https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної

навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Є можливість опанування навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності (внутрішньої / міжнародної) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та / або індивідуальними запрошеннями. Визнання та перезарахування результатів такого навчання відбувається спеціально створеною комісією на підставі поданих здобувачем вищої освіти відповідних документів з використанням Європейської кредитно-трансферної системи. Організаційні процеси навчання за програмами академічної мобільності регламентуються Положенням про 15 академічну мобільність здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті (розповсюджується лише на обов'язкові компоненти освітньої програми або їх частини) перед опануванням даної освітньої компоненти. Визнання набутих результатів навчання або відмова у їх визнанні. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

робоча програма навчальної дисципліни, анотація, презентація.

Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Джеджула О.М. Методика викладання у вищій школі : Навчальний посібник. Вінниця : ВНАУ, 2020. 208 с.
2. Вайнола Р. Методика викладання дисциплін соціально-педагогічного циклу : Навчальний посібник. К. : Центр учбової літератури. 217. 140 с.
3. Зайченко Т.В., Теслюк В., Каленський А. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи : Навчальний посібник. К. : Ліра-К, 2018. 484 с.
4. Каплінський В. Методика викладання у вищій школі : Навчальний посібник. К. : КНТ, 2020. 225 с.
5. Козлова Г.М. Методика викладання у вищій школі : Навчальний посібник. Одеса : ОНЕУ ротапринт, 2014. 200 с.
6. Мухіна Г.В. Педагогіка та психологія вищої школи : Навчально-методичний посібник. К. : Дакор, 2020. 178 с.

Допоміжні:

1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи : Методичний посібник для студентів магістратури. К. : Центр навчальної літератури, 2011. 382 с.
2. Волошин М.Д., Ларичева Л.П., Черненко Я.М. Методика викладання у вищій школі : навчальний посібник для студентів ВНЗ. Дніпродзержинськ : ДДТУ, 2014. 260 с.
3. Головенкін В.П. Педагогіка вищої школи : Навчальний посібник. К. : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.
4. Волошин М.Д., Ларичева Л.П., Черненко Я.М. Методика викладання у вищій школі : Навчальний посібник для студентів ВНЗ. Дніпродзержинськ : ДДТУ, 2014. 260 с.
5. Варій М.Й., Ортинський В.Л. Основи психології і педагогіки : навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007. 376 с.
6. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. К. : Либідь, 1997. 376 с.
7. Дичківська І. Інноваційні педагогічні технології. К. : Академія. Вид-во: Альма-матер. 2015. 304 с.
8. Ільченко А.М. Філософські засади становлення та розвитку гуманістичної парадигми освіти. *Філософські обрії*: наук.-теорет. журн. / Ін-т філософії імені Г.С. Сковороди НАН України, Полтав. нац. пед. ун-т імені В.Г. Короленка. Вип. 43. К. ; Полтава. 2020. С. 123-133.

9. Льченко А.М., Вовк М.О. Стан сформованості мотивації до навчання у здобувачів вищої освіти // *Всеукраїнський науково-практичний журнал «Директор школи, ліцею, гімназії»*. Спеціальний тематичний випуск «Міжнародні челпанівські психолого-педагогічні читання». К.: Гнозис, 2019. №2. Кн. 2. Том I (24). С.219 -226.
10. Льченко А.М., Подлесна Г.В. Організаційно-методичні засади підготовки майбутніх викладачів вищої школи до роботи в інклюзивному освітньому середовищі // *Humanitarium*. Переяслав-Хмельницький (Київ. обл.); Ніжин (Чернігів.обл.) : Лисенко М.М., 2018. Том 43, Вип. 2 : Педагогіка. С.34-45.
11. Льченко А.М., Подлесна Г.В. Особливості організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти в процесі вивчення соціально-гуманітарних дисциплін // *Всеукраїнський науково-практичний журнал «Директор школи, ліцею, гімназії»*. Спеціальний тематичний випуск «Вища освіта України в контексті інтеграції до Європейського освітнього простору». К.: Гнозис, 2018. №6. Кн. 2. Том III (81). С.184-194.
12. Льченко А.М., Шейко С.В. Вища освіта і Болонський процес : Навчальний посібник. Полтава : РВ ПДАА, 2014. 316 с.
13. Корміна Л.І. Методика викладання дисциплін за фахом у вищих навчальних закладах : методичні рекомендації до курсу. Луцьк : Вежа-Друк, 2016. 52 с.
14. Кравчук Н.Я., Коваль О.Є. Методика викладання у вищій школі (мотивація навчальної діяльності): *Матеріали методичного семінару «Мотиваційний підхід до організації навчального процесу у вищій школі»*. Тернопіль : ТНЕУ, 2011. 81 с.
15. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи : Навчальний посібник. К. : Знання, 2005. 486 с.
16. Курлянд З.Н. Педагогіка вищої школи. К. : Знання, 2007. 399 с.
17. Лунячек В.Е. Основи педагогіки вищої школи : Навчальний посібник. Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2014. 252 с.
18. Малихін О.В., Павленко І.Г. , Лаврентьева О.О., Матукова Г.І. Методика викладання у вищій школі : Навчальний посібник. Сімферополь : Дайфі, 2011. 270 с.
19. Нагаєв В.М. Методика викладання у вищій школі : Навчальний посібник. К. : Центр учбової літератури, 2007. 232 с.
20. Подлесна Г.В., Льченко А.М. Шляхи реалізації особистісно-орієнтованого підходу до навчання в процесі формування особистості здобувача вищої освіти // *Всеукраїнський науково-практичний журнал «Директор школи, ліцею, гімназії»*. Спеціальний тематичний випуск «Вища освіта України в контексті інтеграції до Європейського освітнього простору». К.: Гнозис, 2018. №6. Кн. 2. Том I (79). С. 389-400.
21. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи : Підручник для студ. ВНЗ. Вид. 3-є, випр. і доп. К. : Каравела, 2011. 360 с.
22. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи : Навчальний посібник. 2-ге вид-ня доповнене К. : Академвидав, 2014. 456 с.
23. Щербяк Ю. Педагогіка вищої школи : Навчальний посібник. Тернопіль : ТНЕУ, 2014. 304 с.
24. Шейко С.В., Колодій О.С., Льченко А. Філософсько-теоретичні підстави концепції пожиттєвої освіти. *Філософські обрії: наук.-теорет. журн. / Ін-т філософії імені Г.С. Сковороди НАН України, Полтав. нац. пед. ун-т імені В.Г. Короленка*. Вип. 44. К.; Полтава. 2020. С. 133-143.
25. Biggs J., Tang C. Teaching for quality learning at university. McGraw-Hill International, 2011 36 p.
26. De Boer H. et al. Progress in higher education reform across Europe : Governance reform. Enschede : Center for Higher Education Policy Studies. 2010. 695 p.
27. Henard F., Roseveare D. Fostering quality teaching in higher education: Policies and Practices. An IMHE Guide for Higher Education Institutions. 2012. 54 p.
28. Anastasiia Bessarab, Volodymyr Sadivnychy, Alla Ilchenko, Galyna Ripka, Valentyna Shaposhnikova, Elvira Tainel. Development of students' research activity during studying at higher education institutions. Studies of applied economics. Special issue innovation in the economy and society of the digital age. Vol. 39, No. 5 (2021). URL : <https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85107275663&origin=resultslist>
29. Kwiek Marek. Knowledge Production in European Universities: States, Markets, and Academic Entrepreneurialism. Peter Lang, 2013. 482 p.
30. Scott Thornbury. Language Teaching Methods. Cambridge University Press. 2017 130 с.
31. T. Finikov, O. Sharov. Monitoring the integration of ukrainian higher education system into the

european higher education and research area. Kyiv, 2014. 136 p. URL : http://www.edupolicy.org.ua/dx/assets/images/Analit2en_web.pdf

Інформаційні ресурси мережі Інтернет:

1. Проект Концепції розвитку освіти України на період 2015-2025 років. URL : http://tnpu.edu.ua/EKTS/proekt_koncepc.pdf
2. Про вищу освіту: Закон України від 1 липня 2014 року №1556 – VII // Відомості Верховної Ради України, від 19.09.2014р./№37-38/ стр.2716, ст.2004. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
3. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua>
4. Офіційний сайт Національної парламентської бібліотеки України. URL: <http://profy.nplu.org/lsite/fi>
5. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021-2031 роки. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf>